

YENİ EĞİTİM SİSTEMİ VE İMAM HATİP OKULLARI PANEL VE ÇALIŞTAYI (AYVALIK/BALIKESİR)

Ahmet Ali ÇANAKCI*

Yapılan araştırmalar, örgün eğitimde din eğitimi ve öğretiminin verildiği en yaygın kurumun İmam Hatip Okulları olduğunu ortaya koymaktadır. Son yıllarda MEB tarafından yapılan eğitimdeki yeni düzenlemelerle bu okulların büyük bir ivme kazandığı ve okul-öğrenci sayılarında önemli bir artış olduğu görülmektedir. Bu dönüşüm ve yenilikler, beraberinde İmam Hatip Okullarının eğitim hizmetleri alanının yanında DKAB/İHL meslek dersleri öğretmenlerinin yeterlik/sorumluluk (mesleki/pedagojik) alanını da genişletmiş, bu okullardan beklentileri artırmış ve bazı ihtiyaçlar ile sorunların (kemiyet mi keyfiyet mi? / nicelik mi nitelik mi?) da ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Bu sürecin amacına ulaşmasında en can alıcı/göz ardı edilmemesi gereken nokta ise yeni düzenlemelerin/programların uygulanabilir ve sürdürülebilir bir nitelik kazanmasıdır. Bunun için İmam Hatip Okullarındaki beklenti, ihtiyaç ve sorunların, yapılacak bilimsel çalışmalarla/alan araştırmalarıyla sağlıklı bir şekilde yerinde/sahada tespit edilip, bunların çeşitli platformlarda (çalıştay, panel, kongre, sempozyum, vb.) tartışılması ve müzakere edilmesi elzemdir. Bunun sonucunda, sorunların çözümünde etkili olacak öneriler getirilerek hem beklenti ve ihtiyaçların karşılanması hem de problemlerin en aza indirgenmesiyle istenilen hedefe ulaşılması sağlanabilecektir. Bu amaca hizmet edecek ve alandaki önemli bir boşluğun doldurulmasına katkı sağlayacak nitelikteki çalışmalardan biri olan **“Yeni Eğitim Sistemi ve İmam Hatip Okulları”** adlı panel ve çalıştay, 30-31 Mayıs 2015 tarihleri arasında Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik Projeleri Destekleme Programı kapsamında, Türkiye İmam Hatip Okulları Vakfı (TİMAV) ile Balıkesir İl Millî Eğitim Müdürlüğü organizatörlüğünde gerçekleştirildi.

Ayvalık Cunda Uygulama Otelinde, Millî Eğitim Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Muhterem KURT, Ayvalık Kaymakamı Namık Kemal NAZLI, Balıkesir Üniversi-

* Yrd. Doç. Dr., İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, ahmetali.canakci@ikc.edu.tr

tesi İlahiyat Fakültesi Dekanı/MEB Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi Prof. Dr. Mehmet BAYYİĞİT, TİMAV Genel Başkan Vekili/Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Muhiddin OKUMUŞLAR, Balıkesir İl Milli Eğitim Müdürü Yusuf CENGİZ, İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Ahmet CENGİZ ve Ayvalık İlçe Milli Eğitim Müdürü Erkan BİLEN'in de iştirak etmeleriyle gerçekleştirilen panel ve çalışmaya, Balıkesir'in tüm ilçelerinden yaklaşık 40 okul müdürü/öğretmen ile farklı üniversitelerden 11 eğitimci katıldı.

Yeni eğitim sistemi (4+4+4), imam-hatip okullarındaki müfredat, eğitim ve öğretmen kalitesinin ele alındığı panel ve çalıştayın, 30 Mayıs 2015 Cumartesi günü saat 10.00'da saygı duruşunun ardından İstiklal Marşı'nın okunmasıyla gerçekleşen açılışında kısa bir konuşma yapan Balıkesir İl Milli Eğitim Müdürü Yusuf CENGİZ, konuşmalarında: "Cumhuriyet tarihinde 1923 yılından 1950 yılına kadar değişik aşamalardan geçmiş İmam Hatip Liseleri, 1950'li yıllardan sonra daha verimli olmaya başlamış ve günümüzde de artık nitelik ve nicelik itibarıyla zirve yapmış durumdadır. Siyasetçilerden bilim adamlarına, mühendislerden iş adamlarına kadar bu okullarımızdan çok büyük değerler yetişmiştir. Bu konunun zirvesi çok değerli Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'dır. 19. Milli Eğitim Şurasında da alınan kararlar ekseninde çok önemli çalışmalar olacağına inanıyorum. 12 yıllık zorunlu eğitim yasaasının çıkmasından sonra İmam Hatip Orta Okullarının açılması ve Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed (SAV)'in Hayatı ile Temel Dini Bilgiler derslerinin diğer okullarda da seçmeli ders olarak okutulması Türkiye'deki eğitim hayatında bir devrimdir. İmam Hatip Liseleri de bu süreçte yerini almıştır. Balıkesir'de daha önce 13 İmam Hatip Lisemiz varken bugün 27 İmam Hatip Orta Okulu, 15 İmam Hatip Lisesi ve bağımsız olarak 1 tane Kız İmam Hatip Lisesi vardır. Yine 2014-2015 devlet yatırım programlarında da 6 tane İmam Hatip Lisesi programa alındı. 9 tane İmam Hatip Orta Okulu inşaatına da başladık. Asla taassup içinde olmayan, fikirleri konuşabilen, tartışabilen, diyalektiğini yapabilen, tartışan, analiz eden, sentez yapabilen ve ön yargı sahibi olmayan bir nesle ihtiyacımız var. Ana hedefimiz Mehmet Akif'in tasavvur ettiği, 'Asım'ın neslidir.' Ayrıca Necip Fazıl'ın kim var dediğinde bir anda ayağa kalkıp 'Ben varım, ben varım, ben varım' dediği bir nesildir." İfadelerine yer vererek açılış konuşması için sözü TİMAV Genel Başkan Vekili/Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Muhiddin OKUMUŞLAR'a bıraktı.

OKUMUŞLAR, konuşmalarında, "İmam Hatip Liseleri ülkemizin Cumhuriyet tarihindeki önemli okullarından biridir. Bu okullar velilerimizin, çocuklarının din eğitimini almaları ve dinini öğrenmeleri için inşa ettikleri okullardır. Yıllarca bu okullarımızla ilgili farklı bir okulmuş gibi bir algı oluşturuldu. Türkiye, tarihinde eğitim alanında çok önemli yenilikler ve ilkler yaşıyor. Sadece İmam Hatip Liseleri

olarak değil tüm eğitim alanındaki yenilikleri ve güzellikleri yaşıyor. İmam Hatip Ortaokullarının yeniden açılması, ülkemizdeki öğrencilerimizin dinini doğru yerden ve doğru kaynaktan öğrenmelerine imkân sağlayacak seçmeli din derslerinin icra edilmeye başlanması, bu süreçteki önemli unsurlardır. Bu sebeple din eğitimi- ni/öğretimini önemsiyoruz. Bu panel ve çalıştay ile okullardaki eğitimin kalitesinin artırılmasını hedefliyoruz. Bu bağlamda büyük çaba sarf eden, kendisi de bir İmam Hatip Lisesi mezunu olan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'a vakfımız ve İmam Hatipliler olarak şükranlarımızı sunuyorum.” dedi.

Açılış konuşmalarının ardından **“Yeni Eğitim Sistemi ve İmam Hatip Okulları”** adlı panele geçildi.

Balıkesir Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı/ MEB Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi Prof. Dr. Mehmet BAYYİĞİT moderatörlüğünde gerçekleştirilen panele, Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Muhterem KURT, TİMAY Genel Başkan Vekili/ Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Muhiddin OKUMUŞLAR, Selçuk Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ali AYDEMİR konuşmacı olarak katıldı.

Prof. Dr. Mehmet BAYYİĞİT, “ Bu panel, yeni eğitim sisteminin (4+4+4) değerlendirilmesi açısından önemli bir işleve sahiptir. Milli Eğitim Bakanlığı’nda son birkaç yıl içerisinde büyük değişiklikler yaşandı. 4+4+4 ile gelen seçmeli dersler, cumhuriyet tarihinde hayal bile edilemezdi. Allah (CC)’a çok şükür gerçekleşti. Ben bu dönemi/süreci çok önemsiyorum ve seçmeli derslerin değerlendirilmesini istiyorum.” ifadelerine yer vererek sözü Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Muhterem KURT’a bıraktı. KURT, Milli Eğitim Bakanlığı’nın misyonu ve vizyonu üzerinde durarak genelde eğitim sistemi özelde ise İmam Hatip Ortaokulları ve İmam Hatip Liseleri hakkında bilgi verdi. Ayrıca bu süreçle ilgili sayısal verilere vurgu yaptı. Bu konuşmadan sonra moderatör BAYYİĞİT sözü TİMAY Genel Başkan Vekili/ Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Muhiddin OKUMUŞLAR’a verdi.

OKUMUŞLAR, İmam Hatip Ortaokulları/İmam Hatip Liselerinde müfredat ve verilen eğitimin kalitesi hususları üzerinde durdu. Diğer yandan yeni eğitim sistemine geçildiğini, bu sistemin uygulayıcılarının da öğretmenler olması hasebiyle bu süreçte öğretmenlerin çok önemli bir fonksiyona sahip olduklarını ve daha işlevsel hale gelmeleri/rol model olmaları gerektiğini ifade etti. Bu konuşmanın ardından söz alan Selçuk Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ali AYDEMİR, İmam hatip okullarının toplumsal karşılığı ve önemi, İmam Hatip Okulları ile imam hatipler algısı üzerine TİMAY olarak çalışmalar yaptıklarını belirtti. Bunun sonucunda da hem İmam Hatip Okullarının toplumda

nasıl algılandığını hem de burada okuyan öğrencilerin sorunlarının neler olduğu ile ilgili bir durum tespiti yaptıklarını ifade etti. Ayrıca bu çalışmalar sonucunda elde edilen bulgularla ilgili istatistiki bilgilere yer vererek İmam hatiplerle ilgili ulaştıkları Türkiye profili hakkında açıklamalarda bulundu.

Panelistlerin konuşmalarının ardından moderatör BAYYIĞİT, “Türkiye’deki uluslararası İmam Hatip Liseleri modeline dünyanın ilgi göstermesi oldukça sevindirici bir durum. Türkiye’de bir İmam Hatip Okulu gerçeği var. Halkımız bu okulları çok seviyor. Yapılan araştırmalar da bunu ortaya koyuyor. Bu okullara sahip çıkmak gerekiyor. Bunun yolu da kaliteyi artırmak ve müfredatı geliştirmekten geçiyor. İnşallah burada tavsiye niteliğinde alınacak kararlar hayat bulur.” ifadelerine yer vererek panelin sona erdiğini belirtti.

Kısa bir aradan sonra saat 14.00’da geçilen **“Yeni Eğitim Sistemi ve İmam Hatip Okulları”** adlı çalışmaya, Prof. Dr. Muhiddin OKUMUŞLAR başkanlığında Balıkesir genelindeki İmam Hatip Ortaokulu ve Anadolu İmam Hatip Liselerinde görev yapan 20 ilçeden 40 idareci ve öğretmen ile Selçuk Üniversitesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi’nden 11 eğitimci iştirak etti. Çalıştayda, “İmam Hatip Liselerinin Misyonu ve Vizyonu”, “Öğretmen Kalitesi ve Öğrenme Ortamı Kalitenin Artırılması İçin Öneriler”, “Müfredat ve Ders İçerikleri Kalitenin Artırılması İçin Öneriler” başlıkları altında çalışmalar yürütüldü. 30 Mayıs 2015 Cumartesi günü saat 14.00’da başlayan **“Yeni Eğitim Sistemi ve İmam Hatip Okulları”** çalışmayı 31 Mayıs 2015 Pazar günü katılımcılara sertifika verilmesiyle sona erdi.

“YENİ EĞİTİM SİSTEMİ VE İMAM HATİP OKULLARI” ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRİSİ

Çalıştayın sonucunda aşağıdaki ortak önerilere ulaşılmıştır:

SOSYAL FAALİYETLER

1. İmam Hatip Liselerinde sportif faaliyetler teşvik edilmeli.
2. İdareciler ve öğretmenler öğrenci yetenekleri doğrultusunda çalışmalar yapması için desteklenmeli.
3. Eğitim içerikli sinema filmlerinden hem öğretmenler hem de öğrenciler için faydalanılmalı.
4. Sınıf kütüphaneleri oluşturulmalı ve bunlarla Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenleri de ilgilenmeli.

MÜFREDAT VE DERS KİTAPLARI

1. 5. sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ders kitaplarında konuların soyut olmasından dolayı içerik değişikliğine gidilmeli.
2. 5. sınıf Hz. Muhammed'in Hayatı dersi kazanımları azaltılmalı.
3. 5. sınıf Hz. Muhammed'in Hayatı dersi kitabında etkinlikler artırılmalı.
4. Kuran-ı Kerim dersinde tecvid konusu ilk üniteye alınmalı.
5. Kitaplardaki görseller gözden geçirilmeli.
6. Etkinlik ve oyunlar metnin içine yedirilmeli, mekanik halden çıkarılmalı.
7. Etkinlikler çocuğun güncel hayatını ilgilendirecek ve hayatına yön verecek nitelikte olmalı.
8. 5. sınıf Kuran-ı Kerim kitapları sağdan sola olarak düzenlenmeli.
9. 8. sınıflar için bir Temel Dini Bilgiler kitabı yazılması ve 6. ve 7. sınıf devamı niteliğinde olup tekrar yapılmamalı.
10. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi müfredatı bölgelere göre düzenlenmeli.
11. Lise Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi müfredatı, konu başlıkları ve içerikleri sürekli tekrar ettiği için tamamen değiştirilmeli.
12. Farklı yayın evlerindeki bilgi farklılığı ortadan kaldırmalı.
13. Kuran-ı Kerim ders kitaplarına kelime meali konulmalı.
14. Kuran-ı Kerim derslerinde Kuran mesajı üzerinde ısrarla durulmalı.
15. Hz. Muhammed'in Hayatı dersinde kronolojik tarih içerisinde değerler ele alınmalı.
16. Ahlak eğitimine önem verilmeli.
17. İmam Hatip Lisesi meslek dersleri kitaplarında genel olarak işlenmesi gereken konular ayrıntılı verildiği için değiştirilmeli.
18. İlahiyat müfredatı İmam Hatip Okullarına taşınmamalı.
19. İslam Tarihi derslerinde kronolojik tarih yerine kültür ve medeniyet konularına ağırlık verilmeli.
20. Müfredat hazırlanırken çocukların hayattan beklentileri göz önünde tutulmalı.
21. Çağın ihtiyaçlarına uygun din dili geliştirilmeli.
22. Mevcut din dili çocuklarda akide problemi oluşturduğu için değiştirilmeli.

23. Mezhepler üstü bir din dili üzerine çalışılmalı.
24. Kültürel bağdan kopmamak için Kur'an ıstılahları değiştirilmeden kullanılmalı.
25. Müfredat dili sadeleştirilmeli..
26. “Doğrudan doğruya Kur'an'dan alarak ilhamı, Asrın idrakine söyletmeliyiz İslam'ı” sözü İmam Hatip Liseleri'nde temel ilke olmalı.
27. Meslek derslerinde uygulamaya ağırlık verilmeli.
28. Din eğitiminde sonuç odaklı değil süreç odaklı bir eğitim anlayışı esas alınmalı.
29. Uygulanan eğitim programlarının başarısının ölçülebilmesi ve istikrarın sağlanması için tedbirler alınmalı.
30. İHL Arapça müfredatı, Türkiye genelindeki ilgili öğretmenlerin katkılarıyla hazırlanmalı.

ÖĞRETMEN NİTELİĞİ

1. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın hizmet çeşitliliği projesi çerçevesinde müftülüklerle iş birliği yapılarak çocukların Kuran-ı Kerim'i yüzünden okumayı öğrenmesi kolaylaştırılmalı.
2. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretmenlerinin eksikliğinde bu derslere girecek öğretmenler özenle seçilmeli.
3. Sahil kesiminde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretmeni atamasına öncelik verilmeli.
4. Sahil kesiminde diyanet personelinin atamasında özen gösterilmeli.
5. Velilerin başarı beklentisi karşılanmalı.
6. Meslek dersleri öğretmenleri yeniliklere açık olmalı.
7. Öğrencilerin, öğrendikleri bilgileri içselleştirmesi için çalışmalar yapılmalı.
8. Yasakçı zihniyet değiştirilmeli.
9. Öğrenci-öğretmen ilişkisinin canlı tutulmasının öğrenciyi olumlu yönde etkileyeceği unutulmamalı.
10. Bireysel iletişimde öğrencinin anlayacağı dil kullanılmalı.
11. İmam Hatip Lisesi meslek dersleri öğretmenleri sürekli kendi camiasından insanlarla oldukları için toplumun farklı kesimleriyle iletişim sıkıntıları yaşıyorlar bunu aşmak için çalışmalar yapılmalı.

12. Öğretmen seçiminde özel sınavlar yapılmalı.
13. Öğretmen olma kriterleri niteliğe yönelik olarak düzenlenmeli.
14. İlahiyat Fakültelerinde branşlaşma olmalı.
15. Öğretmen yetiştiren kurumlar öğrenciyi daha donanımlı bir şekilde yetiştirmeli.
16. Öğretmen yetiştiren kurumlarda staj sadece son yıl değil bütün yıllara yayılmalı ve daha sıkı takip edilmeli.
17. Formasyon eğitimine özen gösterilmeli.
18. İlahiyat Fakültelerinde formasyon dersleri bütün yıllara yayılmalı.
19. İlahiyat Fakülteleri için öğretmen yetiştiren kurum tanımlaması yapılmalı.
20. Dışarıdan verilen Formasyon eğitimi için alınan ücret kaldırılmalı.
21. Öğretmenler girdikleri derslerin müfredatlarını detaylı olarak incelemeli ve dersleri müfredatın kazanımlarına göre işlemeli.
22. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinde TEOG konularına yönelik test çözümleri yapılmalı.

DERS SAATI, SINAV SİSTEMİ VE GENEL SORUNLAR

- 1) Liselerde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ders saati sayısı arttırılmalı
- 2) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinin diğer öğretmenler ve öğrenciler tarafından kabul sorununu ortadan kaldırmak için YGS de Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi soruları sorulmalı.
- 3) Arap Dili ve Edebiyatı bölümüne giriş, LYS İngilizce sınavı yanında LYS Arapça sınavı ile de olmalı.
- 4) Milli Eğitim Bakanlığı çocukları tanıma yönünde çalışmalar yapmalı. (anket, görüş vb.)
- 5) İmam Hatip Liselerinde eğitim(fen, sosyal, din hizmetleri gibi.) çeşitlendirilmeli.
- 6) İmam Hatiplerin olanakları güçlendirilmeli. (yurt vb.)
- 7) İmam Hatip Okulları marka haline getirilmeli.
- 8) Mesleki tatbikat konusundaki eksiklikler giderilmeli.
- 9) İmam Hatip Okullarında dini musiki dersi zorunlu olarak eklenmeli
- 10) Ortaokul ve liselerdeki seçmeli dersler önemsenmeli.

- 11) Seçmeli Kuran-ı Kerim ders saati arttırılmalı.
- 12) Teknoloji kullanım politikaları sürdürülmeli, teknolojik kullanımların benimsenmesi için çalışmalar yapılmalı ve eğitim seminerleri arttırılarak sürdürülmeli.
- 13) İmam Hatip Liseleri mesleki derslerine ilişkin görsel, işitsel animasyon vb. ders materyalleri ve etkinlikleri oluşturularak geliştirilmeli.
- 14) İmam Hatip Liseleri mesleki derslerine ilişkin görsel, işitsel animasyon vb. ders materyalleri oluşturan öğretmenler desteklenmeli ve teşvik edilmeli.
- 15) Meslek derslerine yönelik materyal üretimi için bu konuda tecrübeli bir komisyon(Din Kültürü Öğretmeni, Senarist, Yapımcı, vb.) oluşturulmalı.
- 16) Fatih Projesinde kullanılan yazılımlar geliştirilmeli ve eski verilerin kullanılabilirliği sürdürülmeli.
- 17) EBA ve Ders materyallerinin erişilebilirliğinin kolaylaştırılması için yeni tedbirler alınmalı ve gerektiğinde bu veriler müstakil olarak da kullanılabilir.
- 18) Arapça öğretiminde DYNED gibi veri tabanlı bir program geliştirilmeli.

Sonuç olarak bu iki çalışma, yeni eğitim sistemi ve İmam Hatip Okullarındaki verimliliği etkileyen faktörler (öğretmenlerin mesleki/pedagojik yeterliği, kalitesi, müfredat, seçmeli dersler, ders kitapları, yöntem-teknik, materyal, sınav sistemi, sosyal/kültürel/sportif faaliyetler, rehberlik, öğrenci-öğretmen-veli ilişkisi vb.) ile ilgili bir durum tespiti yapması, bu süreçte karşılaşılan sorunları ortaya koyması ve bunlara çözüm önerileri sunmasıyla, genelde örgün din eğitimi özelde ise İmam Hatip Okulları ile ilgili literatüre katkı sağlaması açısından büyük önem arz etmektedir. Ayrıca MEB'in/Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'nün faaliyetlerinin eğitim hizmetleri kalitesinin azami ölçüde yükseltilmesi sürecine ve bu alanda araştırma yapan bilim insanlarının çalışmalarına ışık tutacak nitelikte olmakla birlikte yeni eğitim sistemindeki ve İmam Hatip Okullarındaki verimliliğin artırılmasına hizmet etmesi açısından da farkındalık oluşturmaktadır.

Balıkesir Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (BAÜİFD) Yayın İlkeleri ve Kaynak Gösterim Kuralları

- ◆ Balıkesir Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (BAÜİFD), yılda 2 defa (Haziran ve Aralık aylarında) yayınlanan ulusal ve uluslararası hakemli akademik bir dergidir.
- ◆ Dergi, BAÜ İlahiyat Fakültesi tarafından yayına hazırlanmaktadır.
- ◆ Dergi, İlahiyat ana bilim alanlarında ve Beşerî Bilimler alanında ulusal ve uluslararası düzeyde akademik ve bilimsel niteliklere sahip makaleleri yayınlamak, İlahiyat, Felsefe ve Beşerî Bilimler alanlarının bilgi birikimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.
- ◆ Dergi, tüm araştırmacılara açık olup, bilimsel ölçütlere veya yayı ilkelerine uygun her çalışma dergide yayımlanabilir.
- ◆ Dergide, din, ahlak ve felsefe ile ilgili sosyal bilimlerin tüm alanlarında yapılmış özgün araştırma ve inceleme makalesi, telif, tercüme ve derleme makale, araştırma notu, metin neşri ve tercüme; sempozyum, kongre, seminer, tebliğ ve konferans metinleri, proje, kitap, tez ve bilimsel etkinlik tanıtım ve değerlendirmeleri; literatür incelemeleri, sadeleştirmeler, bilimsel röportajlar, çağdaş ve geçmiş ilim adamlarıyla ilgili tanıtımlar, deneysel, betimsel ve kuramsal çalışmalar, olgu sunumu vb. yazılar yayımlanır.
- ◆ Derginin yazı dili Türkçe olmakla beraber yabancı dilde kaleme alınmış yazılar da yayımlanabilir.
- ◆ Dergiye gönderilen makaleler daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış ve yayımına karar verilmemiş olmalıdır.
- ◆ Bir yazının aynı sayıda en fazla 3 makalesi (telif veya çeviri) yayımlanabilir. Hakemli çalışmaların dışındaki (tanıtımlar, bilimsel röportajlar, biyografiler vb.) buna dahil değildir.
- ◆ Yayın sürecinde şu aşamalar takip edilir:
Dergiye yayımlanmak üzere gönderilen yazılar öncelikle şekil açısından Yayın Kurulunca incelenir. Yayın ve yazım ilkelerine uyulmadığı görülen yazılar, içerik incelemesine tabi tutulmadan gerekli düzeltmelerin yapılması için yazara iade edilir. Şekil açısından uygun bulunan çalışmalar bilimsel yetkinlikleri açısından değerlendirilmek üzere konunun uzmanı iki hakeme gönderilir. Hakem raporlarının ikisi de olumlu ise çalışma yayına kabul edilir; aksi durumda ise reddedilir. Hakemlerden birinin olumlu diğerinin olumsuz rapor vermesi durumunda söz konusu çalışma üçüncü bir hakeme gönderilir. Üçüncü hakemin kararı doğrultusunda yazının yayımlanıp yayımlanmamasına Yayın Kurulunca karar verilir. Yayınlanma kararı alınan çalışmalar, Yayın Kurulu tarafından, derginin konu içeriğine ve hakem raporlarının tamamlanma tarihlerine göre yayın sırasına konarak yayımlanır. Ayrıca yayımlanmasına karar verilen yazıların hakem raporlarında “düzeltmelerden sonra yayımlanabilir” görüşü belirtilmişse yazı, gerekli düzeltmelerin yapılması

için yazarına iade edilir. Yazar düzeltmeleri farklı bir renkle yapar. Düzeltmelerden sonra hakem uyarılarının dikkate alınıp alınmadığı Yayın Kurulu tarafından kontrol edilerek yazı yeniden değerlendirilir.

- ◆ Makale değerlendirme sürecinde “kör hakemlik ilkesi” esas alındığı için hakemlerin kimlikleri hakkında yazarlara, yazarların kimliği hakkında da hakemlere bilgi verilmez. Hakem raporları gizlidir.
- ◆ BAÜİFD Dergisi’nde yayımlanan tüm yazıların bilimsel, hukuki ve dil yönünden sorumluluğu yazarlarına aittir. Fikirlerden editörler sorumlu tutulamazlar. Makalelerde belirtilen görüşler, yazarlarının şahsi görüşleri olup, zorunlu olarak BAÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi’nin resmî görüşleri niteliğini yansıtmazlar.
- ◆ Yayınlanmış makalelerin her türlü hakkı BAÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi’ne aittir. BAÜİFD’nin yazılı izni alınmaksızın, dergide yayımlanan makaleler tamamen veya kısmen, elektronik ya da mekanik kayıtlama veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya taksir edilemez, özetlenemez ve yayımlanamaz. Ancak, makalelerden kaynak göstermek kaydıyla özetleme ve alıntı yapılabilir.
- ◆ BAÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi’nde makalesi yayımlanan yazarlara telif ücreti ödenmez.
- ◆ Dergiye gönderilecek çalışmaların aşağıda belirtilen yazım kuralları ve formata göre hazırlanarak derginin yazışma adresine CD ortamında ve bilgisayar çıktısı olarak posta ile veya Word formatında e-posta yoluyla balikesirilahiyatdersigi@gmail.com adresine gönderilmelidir.
- ◆ Dergiye gönderilen yazılar MS Word programında A4 boyutlarında, yazı karakteri: Garamond (Ana metin: 12, Satır Aralığı: 1,5, Paragraf aralığı: önce: 6 nk; sonra:6 nk, başlıklar bold olarak yazılmalı); dipnot: tek satır aralığı ve 10 punto ile yazılmalıdır. Arapça metinlerde Traditional Arabic yazı tipi kullanılarak yazılmalıdır.
- ◆ Dergiye gönderilen makaleler kaynakça ve dipnotlar ile resim, şekil, harita vb. ekler de dahil olmak üzere toplam 30 sayfa (7,000 kelimeyi) geçmemeli; kitap, tez ve bilimsel etkinlik tanıtım ve değerlendirmeleri ise 1500-2000 kelime arasında olmalıdır.
- ◆ Çalışmalarda hem metin içinde hem de kaynakça’da Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi’nin (DİA) belirlemiş olduğu biçimsel düzen ve imla kuralları esas alınır. Bununla birlikte kaynak gösteriminde Harvard veya American Psychological Association (APA) usulü kaynak gösterme kuralları tercih edilmişse, kaynakça da ona uygun olmalıdır.
- ◆ Makalelerde aşağıdaki öğelerin bulunması zorunludur.

I. Başlık

Makale adı Türkçe ve İngilizce olarak (12 Punto, Kalın) yazılmalı; yazarların adları, soyadları, akademik unvanları, çalıştıkları kurum, iletişim bilgileri (posta adresi, telefon ve e-posta adresleri) (8 punto, kalın) yazılmalıdır.

II. Özet ve Anahtar Kavramlar

Makalenin “Öz” başlığı 10 Punto, Kalın, Aralık: Önce: 0nk, Sonra: 6nk, Satır Aralığı: En az, 18nk şeklinde yazılmalıdır. Makalelerde 70–250 kelime arası Türkçe ve İngilizce özet (8 Punto, normal; Aralık: Önce: 0nk, Sonra: 6nk, Satır Aralığı: Tek) ile konuyla ilgili 5-7 kelime (8 Punto, normal) arasında anahtar kelime (8 Punto, kalın) yazılmalıdır. İngilizce yazılan makalelerin Türkçe özet; Arapça bir makalenin de Türkçe ve İngilizce özet verilmelidir. Kitap, tez ve bilimsel etkinlik tanıtım ve değerlendirilmelerinde ise, sadece başlıklar ve ana metinden oluşmalıdır.

III. Kaynakça ve Dipnot Gösterimi

Makalelerin sonuna kaynak gösterimine uygun olarak mutlaka Kaynakça eklenmelidir. Kaynakça yazarın soyadına göre alfabetik olarak düzenlenmelidir. “Kaynakça” başlığı 12 Punto, Normal, Aralık: Önce: 0nk, Sonra 6nk, Satır Aralığı: En az 12k şeklinde yazılmalıdır.

- ◆ Kaynak gösterimlerinde dipnotlar sayfa altında sıralı numara sistemine göre düzenlenmeli ve aşağıda belirtilen kaynak gösterme usullerine uyulmalıdır:
  - a. Kitap: Yazar-yazarların adı soyadı, eser adı (italik), (çeviri ise çevirenin (çev.), tahkikli ise tahkik edinin (tahk.), sadeleştirme ise sadeleştirilenin (sad.), edisyon ise editörün (ed.) veya hazırlayanın (haz.) adı soyadı), yayınevi, baskı yeri, tarihi, cildi, sayfası (X Yayınevi, İstanbul 2015, V, 201). Yazarı olmayıp da Kurumlar tarafından hazırlanan eser veya raporların varsa kurum adı yoksa doğrudan kaynakça yazımına başlanır.
  - b. Yazma eser: Yazar adı, eser adı (italik), kütüphanesi, varsa kütüphane bölümü, kayıt numarası, varak numarası.
  - c. Makale: Yazar adı soyadı, makale adı (tırnak içinde), dergi veya eser adı (italik), çeviri ise çevirenin adı soyadı, basım yeri, tarihi cildi, varsa sayısı, sayfası (İstanbul 2015, V/2, 158) (Kaynakçada makalenin geçtiği sayfa aralığı (ss. 200-300).
  - d. Yayımlanmış sempozyum bildirileri, ansiklopedi maddeleri ve kitapta bölümler makalelerin kaynak gösterilişi düzeniyle aynı olmalıdır.
  - e. Dipnotlarda kullanılan kaynak ilk geçtiği yerde yukarıdaki şekilde tam künye ile verilmelidir. İkinci defa gösterilen aynı kaynak için; yazarın soyadı veya meşhur adı, eserin kısa adı, birden çok cilt varsa cildi ve sayfa numarası yazılır.
  - f. Âyetler italik karakterle yazılmalı, referansı süre adı süre no/âyet no (Bakara 2/20) srasına göre verilmelidir.
  - g. Hadis kitaplarında, ilgili eserin hadis alanında meşhur olan referans yöntemi kullanılmalıdır.
  - h. İnternet kaynaklarında yararlanıldığı tarih belirtilmelidir.
  - i. Dipnot referans numaraları noktalama işaretlerinden sonra konulmalıdır.

j. Genel Kısaltmalar

b.: Bin, İbn	nşr.: Neşreden
bkz.: Bakınız	ö.: Ölümlü
bl.: Bölüm	sad.: Sadeleştirilen
bs.: Baskı	s.: Sayfa
c.: Cilt	SET: Son Erişim Tarihi
çev.: Çeviri	s.nşr.: Sadeleştirilerek Neşreden
der.: Derleyen	tahk.: Tahkik eden
ed.: Editör	ts.: Tarihsiz
h.: Hicri	vdğr.: Ve diğerleri
haz.: Hazırlayan	vb.: Ve benzeri
hk.: Hakkında	vd.: Ve devamı
krş.: Karşılaştırınız	vr.: Varak
Ktp.: Kütüphane	nr.: Numara

◆ Örnek Kaynakça ve Dipnot Gösterimi

Kitap:

İlk Dipnot:

(Tek Yazar) Süleyman Uludağ, *İslam Siyaset İlişkileri*, Der-gah Yayınları, İstanbul 2005, s. 20.

(İki ve üç yazar) Halil İnalçık, Selim Aslantaş, Bülent Arı, *Adalet Kitabı*, Kadim Yayınları, İstanbul 2012, s. 68.

(Üçten fazla yazar) Şaban Ali Düzgün, v.dğr., *İslam İnanç Esasları*, Grafiker Yayınları, Ankara 2015, s. 103.

Not: İlk dipnottan sonraki müteakip atıflarda yazarın soyadı veya meşhur adı, eserin kısa adı, birden çok cilt varsa cildi ve sayfa numarası yazılır (Ör. Uludağ, *İslam Siyaset İlişkileri*, s. 120).

Kaynakça:

(Tek yazar) Uludağ, Süleyman, *İslam Siyaset İlişkileri*, Der-gah Yayınları, İstanbul 2005.

(İki ve üç yazar) İnalçık, Halil ve Selim Aslantaş, Bülent Arı, *Adalet Kitabı*, Kadim Yayınları, İstanbul 2012.

(Üçten fazla yazar) Düzgün, Şaban Ali v.dğr., *İslam İnanç Esasları*, Grafiker Yayınları, Ankara 2015.

Derleme:

Dipnot:

İsmail Şık, (ed.), *Kelam I*, Gece Kitaplığı Yayınları, An-kara 2015, s. 58.

Kaynakça:

Şık, İsmail (ed.), *Kelam I*, Gece Kitaplığı Yayınları, An-kara 2015.

Çeviri:

Dipnot:

W. Montgomery Watt, *İslam Düşüncesinin Teşekkül Devri* (çev. E. Ruhi Fırlalı), Birleşik Yayıncılık, İstanbul 1998, s. 255-256.

Kaynakça:

Watt, W. Montgomery, *İslam Düşüncesinin Teşekkül Devri* (çev. E. Ruhi Fırlalı), Birleşik Yayıncılık, İstanbul 1998.

Neşir:

Dipnot:

Derviş Ahmet Aşık, *Aşıkpaşaoğlu Tarihi* (nşr. H. Nihal Atsız), Ötüken Neşriyat, İstanbul 2011, s. 15.

Kaynakça:

Aşki, Derviş Ahmet, *Aşıkpaşazade Tarihi* (nşr. H. Nihal Atsız), Ötüken Neşriyat, İstanbul 2011.

Makale:**Dergi içinde makale****İlk Dipnot:**

Recep Önal, “Mâtürîdî'nin Hayatı Eserleri ve Kelam İlmindeki Yeri”, *Akademik İncelemeler Dergisi*, Sakarya 2013, 8/3, 327.

Not: Müttekıp atıflarda: Önal, “Mâtürîdî'nin Hayatı Eserleri ve Kelam İlmindeki Yeri”, *Akademik İncelemeler Dergisi*, 8/3, 328.

Kaynakça:

Önal, Recep, “Mâtürîdî'nin Hayatı Eserleri ve Kelam İlmindeki Yeri”, *Akademik İncelemeler Dergisi*, Sakarya 2013, 8/3, ss. 325-360.

Derleme içinde makale**Dipnot:**

Çağfer Karadaş, “Allah-Âlem İlişkisi: Yaratma”, *Kelam El Kitabı*, ed. Ş. Ali Düzgün, İletişim Yayınları, İstanbul 2002, 273.

Kaynakça:

Karadaş, Çağfer, “Allah-Âlem İlişkisi: Yaratma”, *Kelam El Kitabı*, ed. Ş. Ali Düzgün, İletişim Yayınları, İstanbul 2002, ss. 273-306.

Çeviri Makale**Dipnot:**

Renato José de Oliveira, “Platon'un Eğitim Felsefesi” (çev. İrfan Görkaş), *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, Karabük 2012, 1, 168.

Kaynakça:

Oliveira, Renato José, “Platon'un Eğitim Felsefesi” (çev. İrfan Görkaş), *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, Karabük 2012, 1, ss. 168-173.

Bildiri:**Dipnot:**

Mustafa Öztürk, “Seleflik ve Tefsir”, *Tarih ve Günümüzde Seleflik Sempozyumu Bildiriler Kitabı Milletlerarası Tartışmalı İmî Toplantı 08-10 Kasım 2013*, Ensar Neşriyat, İstanbul 2014, s. 195.

Not: Müttekıp atıflarda: Öztürk, “Seleflik ve Tefsir”, *Tarih ve Günümüzde Seleflik*, s. 196.

Kaynakça:

Öztürk, Mustafa, “Seleflik ve Tefsir”, *Tarih ve Günümüzde Seleflik Sempozyumu Bildiriler Kitabı Milletlerarası Tartışmalı İmî Toplantı 08-10 Kasım 2013*, Ensar Neşriyat, İstanbul 2014, ss. 191-268.

Ansiklopedi Maddesi:**Dipnot:**

Ahmet Güç, “Mabed”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1999, XXVII, 276.

Not: Müttekıp atıflarda: Güç, “Mabed”, DİA, XXVII, 276.

Kaynakça:

Güç, Ahmet, “Mabed”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1999, XXVI, ss. 276-280.

Tez:**Dipnot:**

Mustafa Yiğitoğlu, *Türkiye'de II. Vatikan Sonrası Müslüman Hıristiyan İlişkileri*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü 2006, s. 48.

Kaynakça:

Yiğitoğlu, Mustafa, *Türkiye'de II. Vatikan Sonrası Müslüman Hıristiyan İlişkileri*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü 2006.

İnternet Siteleri:**Dipnot:**

Ekrem Özdemir, “İsmet Özel'e İhanet Etmek”, *Mağara Dergisi*, SET: 27.03.2012, <http://www.magaradergisi.com/edebiyat/225-ismet-ozele-ihanet-etmek>.

Kaynakça:

Özdemir, Ekrem, “İsmet Özel'e İhanet Etmek”, *Mağara Dergisi*, SET: 27.03.2012, <http://www.magaradergisi.com/edebiyat/225-ismet-ozele-ihanet-etmek>.

◆ BAÜİFD Yayın Aralıkları ve Tarihleri

Haziran 30

Aralık 31

◆ Burada belirtilmeyen hususlarda karar yetkisi, Balıkesir Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Yayın Kurulu'na aittir.